

5th INTERNATIONAL COLLOQUIUM OF GENEALOGY, HERALDRY, AND VEXILLOLOGY (ICGHV5)

22–23 May 2026, Vilnius, Lithuania, www.icghv.com

Theme: “The State and Noble Families:
Political, Social, and Cultural Heritage”

The Documentary Heritage of Noble Families in the Lithuanian State Historical Archives

Raminta Bindokaitė-Tamulyrienė (Lithuania)
The lecture will be delivered in English.

Summary

The aim of this presentation is to introduce the documentary heritage of noble families preserved in the Lithuanian State Historical Archives and to demonstrate its value for the study of Lithuania’s political, social, and cultural history. The focus is placed on documentary complexes created between the sixteenth and nineteenth centuries, while the archive itself is presented as the institution in which these materials were later accumulated and preserved.

The documentary heritage of noble families formed from the sixteenth to the nineteenth century reflects the legal status, social position, and relationship of the nobility with the state. These documentary complexes consist of records produced by state, judicial, and administrative institutions, as well as parts of private noble family archives that entered public archival custody at different times. Together, these materials allow for a multifaceted analysis of noble family history.

The institutional history of the Lithuanian State Historical Archives dates back to 2 April 1852, when the Central Archive of Ancient Acts was established in Vilnius. Its primary purpose was to collect and preserve books of legal acts created up to 1799. In later periods, the development of the archive was shaped by political and administrative changes, occupations, and wars. These historical circumstances directly influenced the preservation, dispersal, and loss of noble family documents from earlier centuries. As a result, the archival holdings reflect both continuity and fragmentation of noble documentary heritage.

The documentary heritage of noble families preserved in the archive includes confirmations of nobility, genealogical records, documents related to service and office holding, property ownership and inheritance, court cases, and official and private correspondence. Alongside these administrative and legal sources, noble family fonds also contain personal materials such as diaries, memoirs, family papers, and occasional memorial objects. Although personal sources do not constitute the majority of the holdings, they form an important part of the documentary heritage, providing insight into everyday life, self-perception, and family relationships within the nobility.

Together with heraldic and genealogical sources—coats of arms, seals, and family trees—the documentary heritage preserved in the Lithuanian State Historical Archives constitutes a coherent body of sources for research in genealogy, heraldry, and vexillology. The presentation highlights the significance of the documentary heritage of noble families and the role of archival institutions in its preservation.

CV

Raminta Bindokaitė-Tamulygienė is an archival specialist at the Lithuanian State Historical Archives, where she began working while still studying and now has 13 years of experience. She works in the Information and Dissemination Department, promoting and presenting archival documents to researchers and the public. Her responsibilities include transcription, digitization, and making historical sources more accessible and engaging. She has co-developed educational programs, including “Archival Adventure” for students with a colleague, and has led community workshops, guided tours, and supervised internships, helping make the archives’ materials widely understood and appreciated.

Kilmingųjų giminių dokumentinis paveldas Lietuvos valstybės istorijos archyve

Raminta Bindokaitė-Tamulygienė (Lietuva)

Paskaita bus skaitoma anglų kalba.

Santrauka

Šio pranešimo tikslas – pristatyti Lietuvos valstybės istorijos archyve saugomą kilmingųjų giminių dokumentinį paveldą ir atskleisti jo vertę Lietuvos politinės, socialinės ir kultūrinės istorijos tyrimams. Dėmesys sutelkiamas į XVI–XIX amžiais susiformavusius dokumentinius kompleksus, o pats archyvas pristatomas kaip institucija, kurioje šie dokumentai vėliau buvo sukaupti ir išsaugoti.

XVI–XIX amžiais susiformavęs kilmingųjų giminių dokumentinis paveldas atspindi bajorijos teisinį statusą, socialinę padėtį ir santykį su valstybe. Šiuos dokumentinius kompleksus sudaro valstybinių, teisminių ir administracinių institucijų sukurti dokumentai, taip pat privačių kilmingųjų giminių archyvų dalys, kurios skirtingais laikotarpiais pateko archyvą. Visi šie šaltiniai kartu leidžia atlikti daugialypę kilmingųjų giminių istorijos analizę.

Lietuvos valstybės istorijos archyvo institucinė istorija siekia 1852 m. balandžio 2 d., kai Vilniuje buvo įkurtas Senujų aktų centrinis archyvas. Pagrindinis jo tikslas buvo rinkti ir saugoti iki 1799 m. sudarytas teisinių aktų knygas. Vėlesniais laikotarpiais archyvo raidą formavo politiniai ir administraciniai pokyčiai, okupacijos ir karai. Šios istorinės aplinkybės tiesiogiai paveikė ankstesnių amžių kilmingųjų giminių dokumentų išlikimą, išskaidymą ir praradimus. Dėl to archyvo fondai atspindi tiek dokumentinio paveldo tęstinumą, tiek jo fragmentiškumą.

Archyve saugomas kilmingųjų giminių dokumentinis paveldas apima bajorystės patvirtinimus, genealoginius įrašus, dokumentus, susijusius su tarnyba ir pareigų ėjimu, nuosavybės valdymu ir paveldėjimu, teismo bylas, taip pat oficialų ir privatų susirašinėjimą. Greta šių administracinių ir teisinių šaltinių kilmingųjų giminių fonduose taip pat yra asmeninių dokumentų – dienoraščių, atsiminimų, šeimos dokumentų bei pavienių memorialinių objektų. Nors asmeniniai šaltiniai nesudaro didžiosios fondų dalies, jie yra svarbi dokumentinio paveldo dalis, leidžianti pažvelgti į kasdienį gyvenimą, savivoką ir šeimos santykius kilmingųjų luome. Kartu su heraldikos ir genealogijos šaltiniais – herbais, antspaudais ir genealoginiais medžiais – Lietuvos valstybės istorijos archyve saugomas dokumentinis paveldas sudaro vientisą šaltinių visumą genealogijos, heraldikos ir veksilologijos tyrimams. Pranešime pabrėžiama kilmingųjų giminių dokumentinio paveldo reikšmė ir archyvinių institucijų vaidmuo jo išsaugojime.

CV

Raminta Bindokaitė-Tamulygienė yra Lietuvos valstybės istorijos archyvo vyriausioji specialistė. Archyve ji pradėjo dirbti dar studijų metais ir šiuo metu turi 13 metų profesinės

patirties. Ji dirba Informacijos ir sklaidos skyriuje, kur užsiima archyvinių dokumentų viešinimu ir pristatymu tyrėjams bei plačiajai visuomenei. Jos veikla apima dokumentų transkripciją, istorinių šaltinių prieinamumo bei patrauklumo didinimą. Kartu su kolege ji parengė edukacines programas, tarp jų – moksleiviams skirtą programą „Archyvinis nuotykis“, taip pat vedė bendruomenės dirbtuves, ekskursijas, vadovavo praktikantams, prisidedama prie to, kad archyvų medžiaga būtų plačiai suprantama ir vertinama.